

POPPENWIER, DE HERVORMDE KERK

In 1857 beschreef de schoolmeester van Poppenwier de erbarmelijke toestand van de oude kerk, die in de middeleeuwen was gewijd aan de H. Nicolaas. In 1860 werd het bedehuis op afbraak verkocht en vervangen door de huidige kerk. Het gebouw werd ontworpen door de timmermanszoon Rommert Bleeksma uit Raerd. De vormgeving is zeer traditioneel, maar voor de oriëntatie van de kerk is aansluiting gezocht bij het nederzettingsspatroon.

Sinds 1978 wordt er niet meer geprekeerd in de kerk. In 1983 werd de Stichting ta behâld fan 'e tsjerke fan Poppenwier opgericht. Die nam de kerk voor een symbolisch bedrag over. Gesteund door regelingen en subsidies werd de kerk in drie jaar volledig gerestaureerd en als aula ingericht (1986).

Exterieur

Omgeven door een kerkhof staat de kerk prominent op de terp. Het gebouw is traditioneel vormgegeven: een éénbeukige kerk met een driezijdig gesloten koor, opgetrokken uit bruine baksteen en door lisenen verdeeld in drie traveeën, elk voorzien van een gietijzeren rondboograam. Op het dak liggen zwart geglazuurde Hollandse pannen. Het risaliserende bakstenen torenlichaam wordt boven de gootlijst voortgezet door een houten klokkenzolder en is bekroond met een achtkantige, ingesnoerde spits gedekt met leisteen. Op de spits staat een torenkruis met weerhaan en op de stijl boven de koorsluiting een gesmeed kruis met een windvaan. In de torenmuur is een grote gedenksteen gemetseld met een opschrift ter herinnering aan de eerstesteenlegging en een wensdicht van de opzichter. Boven de ingang is nog een klein steentje ingemetseld met de tekst:

"Bewaart Uwen voet, als gij ten Huize Gods ingaat. Pred. 4 vrs. 17a."

Interieur

Voor het doelmatig gebruik als aula moest de inrichting van het gebouw worden gewijzigd om ruimte te maken voor een toiletgroep, een keukentje en een opbaarkamer. Bij de herbestemming is de kleurstelling van het interieur gewijzigd in grijs en roze. Dit geeft de ruimte een zekere distinctie en ijlheid. De kerkzaal wordt gedekt door een houten tongewelf. De ijlheid van het schip wordt versterkt door de dunne trekstangen, die rusten op consoles met bladversiering. Op de vloer liggen blauwe Namense tegels. In het koor ligt een grafzerk, die in 1558 is gebeeldhouwd door Benedictus Gerbrantsz. De grafsteen is bij de laatste restauratie verplaatst, waarbij de oorspronkelijke oriëntatie is gehandhaafd. Het randschrift bevat de tekst:

IN T IAER ONS HEEREN MvCXLIII DEN X DECEMBRIS STERF LIEVVE HETTE ZN ALBAEDA K.M.
GRIETMAN VAN RAERDERHEM // Ao XVXLIII DEN EERSTEN IANUARIJ STERF FROUCK ROERDA SYN WYF.

De alliantiewapens van de echtelieden worden opgehouden door twee engeltjes. In een cartouche daaronder is een latijns grafschrift aangebracht:

"Hic leo (loco?) mortali vitaeque et lumine cassus Omnibus et tandem curis Albada solutus cum chara a Roerda Vrouca sibi coniuge dormit."

In drie van de vier hoeken van de zerk zijn de kwartierwapens nog aanwezig. Volgens overlevering is de kansel afkomstig uit de Ned. Herv. kerk uit Jirnsum. De preekstoel zou per praam overgebracht zijn. De zeskantige, hangende kuip heeft op de hoekstijlen gesneden goudkleurige vruchtrossen. De kanseltrap is voorzien van gedraaide spijlen. De bronzen doopbekkenhouder aan de kansel is vermoedelijk een omgebouwde zandloperhouder; de arm is in een ijzeren knuistje gestoken. Zandlopers gaven de maximale preektijd aan. Het uurwerk in de toren (het zgn. hugenoten-uurwerk) dateert uit 1578 en is een van de oudste van Friesland. Het is voor 96 caroliguldens vervaardigd door mr. Jan, uurwerkmaker te Sneek. De wijzerplaat had oorspronkelijk maar één (uur)wijzer. Voor het aanbrengen van een minutenwijzer is het mechanisme aangepast, maar het wordt nog steeds met de hand bediend.

De beide luidklokken, in 1700 gegoten door Petrus Overney te Leeuwarden, De tegenwoordige klok is volgens het randschrift

"gegoten door Jacobus van Bergen te Midwolda 1949".

Op de mantel staat het volgende rijmpje:

"De tiid dy giet, bestel dyn lot, yn it heil by God".

